

گزارش بررسی نتایج نیروی کار پاییز ۱۳۹۸

معصومه محمدی _ رییس گروه آمارهای نیروی انسانی

ندا مصطفوی _ کارشناس آمارهای نیروی انسانی

بررسی روند آمارهای بازار کار به دولتمردان کمک می‌کند تا به ارزیابی عملکرد بخش‌های مختلف اقتصادی بپردازند و بعنوان یک چراغ راه، ایشان را راهنمایی و هدایت می‌کند که آیا در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها موفق بوده‌اند یا خیر و اگر موفق بوده‌اند، به چه میزان. لازمه بررسی چنین مقوله‌ای داشتن آمارهای متقن و جامع است. طرح آمارگیری نیروی کار مهمترین و بلکه تنها طرح آماری علمی و مورد اعتمادی است که بدین لحاظ، براساس استانداردهای جهانی سازمان بین‌المللی کار طراحی شده است و از سال ۱۳۸۴ با توجه به درخواست سیاستگذاران و برنامه‌ریزان کلان کشور اجرا شده است و حاوی اطلاعات بسیار ارزشمندی در حوزه بازار کار است. لذا پس از آگاهی از نتایج طرح مذکور و دستیابی به شاخص‌های کلان و مهم اقتصادی که در نگاه اول با آن می‌توان بازار کار کشور را رصد کرد، دولتمردان و اندیشمندان حوزه اقتصاد به اطلاعات بیشتری برای تحلیل و ارزیابی عملکردها نیازمند هستند. بدین منظور، یکی از مواردی که می‌تواند به فهم و درک اطلاعات بازار کار کمک شایان توجهی کند همانا بررسی تبیینی، موشکافانه و دقیق‌تر اطلاعات در فصول مختلف است. شایان گفت است این نوع بررسی‌ها می‌تواند به بسیاری از سوالات پیش آمده نیز پاسخ دهد. در این گزارش به بررسی نتایج طرح آمارگیری نیروی کار پاییز ۱۳۹۸ به صورت تفصیلی‌تر پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است، در گزارش پیش روی ابتدا به بررسی تغییرات شاخص‌ها و سپس تغییرات جمعیتی در سطح کلان پرداخته می‌شود و در انتهای گزارش، تغییرات در سطح خرد مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.

طرح آمارگیری نیروی کار در هر فصل به صورت نمونه‌ای با مراجعه به افراد ۱۰ ساله و بیش تر ۶۰۶۷۲ خانوار در مناطق شهری و روستایی ۳۱ استان کشور اجرا می‌شود. نگاهی به اهم نتایج این طرح در پاییز ۱۳۹۸ حاوی نکات ذیل است:

شاخص‌های بازار کار

بررسی شاخص‌های پاییز ۱۳۹۸ گویای آنست که نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر برابر با ۱۰٫۶ در صد می‌باشد که نسبت به فصل مشابه سال گذشته به میزان ۱٫۲ درصد کاهش داشته است. شایان ذکر است که نرخ بیکاری جوانان ۲۴-۱۵ ساله به همین میزان و نرخ بیکاری جوانان ۳۵-۱۸ ساله ۱٫۴ درصد کاهش یافته است. همچنین، بررسی نرخ بیکاری به تفکیک استان گویای آنست که شکاف بین بالاترین نرخ بیکاری استان و متوسط کل کشور در پاییز ۱۳۹۸ به میزان ۵٫۷ درصد بوده است که نسبت به پاییز ۱۳۹۷ به میزان ۰٫۹ درصد کاهش داشته است. همچنین دامنه نرخ بیکاری (تفاوت بالاترین و پایین ترین نرخ بیکاری استان‌ها) در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به پاییز ۱۳۹۷ به میزان ۰٫۸ درصد کاهش یافته و از ۱۱٫۷ درصد در پاییز ۱۳۹۷ به ۱۰٫۹ درصد در پاییز ۱۳۹۸ رسیده است.

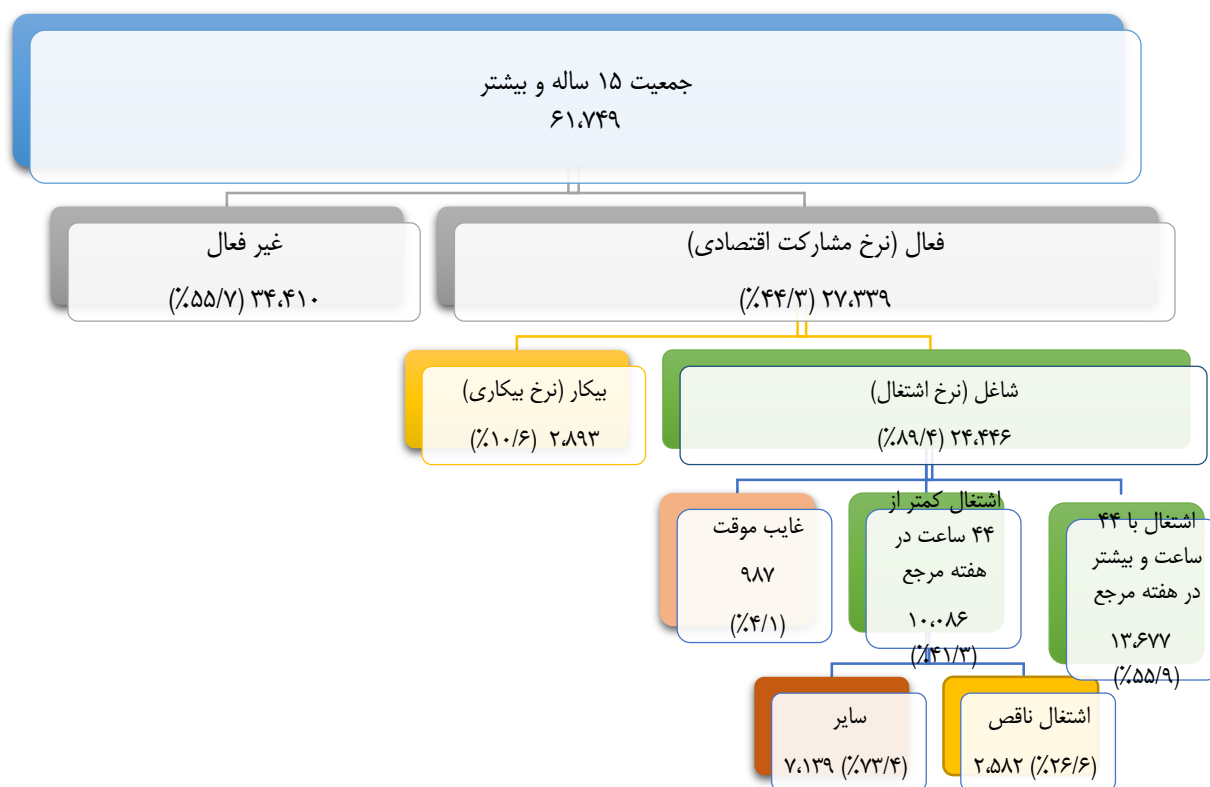
ارزیابی نرخ مشارکت اقتصادی گویای آنست که در پاییز سال جاری نسبت به پاییز ۱۳۹۷ شاخص مذکور به میزان ۰٫۲ درصد برای کل جمعیت، ۰٫۱ درصد برای مردان و ۰٫۴ درصد برای زنان کاهش یافته است. از سوی دیگر، با نگاهی به نتایج ملاحظه می‌گردد که نسبت اشتغال پاییز ۱۳۹۸ به میزان ۰٫۴ درصد نسبت به پاییز ۱۳۹۷ افزایش یافته است که با

بررسی اشتغال بخشی مشاهده می‌شود که سهم اشتغال بخش کشاورزی با کاهش ۰,۱ درصدی و در مقابل سهم اشتغال بخش‌های صنعت و خدمات با افزایش ۰,۱ درصدی مواجه شده‌اند. این در حالی است که در دوره مورد بحث سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص کاهش ۱,۱ درصدی را تجربه کرده و از ۱۱,۷ درصد در پاییز ۱۳۹۷ به ۱۰,۶ درصد در پاییز ۱۳۹۸ رسیده است.

با نگاهی به میزان ساعات کار جمعیت شاغل در هفته مرجع مشاهده می‌شود، که در فصل پاییز ۱۳۹۸ نسبت به فصل پاییز سال گذشته ساعات کار جمعیت شاغل افزایش یافته است. بدین نحو که در فصل جاری نسبت به فصل مشابه سال گذشته به میزان ۱ میلیون و ۶۸۴ هزار نفر از جمعیت شاغلین با ساعت کار کمتر از ۴۴ ساعت در هفته مرجع کاسته شده است از سوی دیگر به میزان ۲ میلیون و ۴۶۶ هزار نفر به جمعیت شاغلی که ۴۴ ساعت و بیش‌تر در هفته مرجع کار کرده‌اند، افزوده شده است.

نمودار زیر شمای کلی بازار کار پاییز ۱۳۹۸ را در یک نگاه نشان می‌دهد.

شاخص‌های عمده بازار کار - پاییز ۱۳۹۸
(ارقام به هزار نفر)

جمعیت در سن کار

جمعیت فعال: بررسی نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در فصل پاییز نشان می‌دهد که بیش از ۲۷ میلیون و ۳۰۰ هزار نفر از جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر (جمعیت در سن کار) از قابلیت مشارکت برخوردار بوده‌اند یعنی شاغل یا بیکار می‌باشند و نسبت به پاییز گذشته حدود ۱۴۸ هزار نفر به جمعیت مذکور افزوده شده است. شایان ذکر است که جمعیت فعال

مردان افزایش بیش از ۲۰۳ هزار نفری را تجربه کرده است اما از سوی دیگر جمعیت فعال زنان حدود ۵۶ هزار نفر کاهش یافته است. همانگونه که در بالا آمد، این تغییرات جمعیتی به نوبه خود موجب کاهش نرخ مشارکت اقتصادی نسبت به فصل مشابه سال قبل شده است.

– جمعیت غیرفعال: براساس نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به پاییز ۱۳۹۷ جمعیت غیرفعال افزایش ۵۲۰ هزار نفری را تجربه کرده است و از ۳۳ میلیون و ۸۹۰ هزار نفر در پاییز ۱۳۹۷ به ۳۴ میلیون و ۴۱۰ هزار نفر در پاییز ۱۳۹۸ رسیده است که از این تعداد ۴۰۷ هزار نفر را زنان و ۱۱۳ هزار نفر را مردان تشکیل می‌دهند.

در جدول زیر، جمعیت‌ها و شاخص‌های اصلی بازار کار و تغییرات آن‌ها نسبت به فصل مشابه سال گذشته، پاییز ۱۳۹۷، نشان داده شده است.

جدول ۱- شاخص‌های نیروی کار و تغییرات آن‌ها در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به پاییز ۱۳۹۷

تغییرات	پاییز ۱۳۹۸	پاییز ۱۳۹۷	شرح	
۶۶۷۷۲۶	۶۱۷۴۸۹۸۲	۶۱۰۸۱۲۵۶	تعداد	جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
۰٫۲-	۴۴٫۳	۴۴٫۵	نرخ	مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
۱۴۷۸۲۶	۲۷۳۳۸۸۲۰	۲۷۱۹۰۹۹۴	تعداد	
۰٫۴	۳۹٫۶	۳۹٫۲	نسبت	اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
۴۷۲۱۷۰	۲۴۴۴۶۰۹۴	۲۳۹۷۳۹۲۴	تعداد	
-۰٫۱	۱۷٫۱	۱۷٫۲	سهم	اشتغال در بخش کشاورزی
۷۰۳۴۱	۴۱۹۰۳۰۴	۴۱۱۹۹۶۳	تعداد	
۰٫۱	۳۲٫۹	۳۲٫۸	سهم	اشتغال در بخش صنعت
۱۵۶۴۴۳	۸۰۳۱۰۷۵	۷۸۷۴۶۳۲	تعداد	
۰٫۱	۵۰٫۰	۴۹٫۹	سهم	اشتغال در بخش خدمات
۲۴۸۴۱۲	۱۲۲۲۲۹۸۴	۱۱۹۷۴۵۷۲	تعداد	
-۱٫۲	۱۰٫۶	۱۱٫۸	نرخ	بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش‌تر
-۳۲۴۳۴۹	۲۸۹۲۷۲۶	۳۲۱۷۰۷۵	تعداد	

اختلاف در جمع کل شاغلان با جمع شاغلان سه بخش ناشی از وجود اظهار نشده‌ی بخش‌های عمده‌ی فعالیت اقتصادی است.

ارزیابی نتایج گویای آنست که در این دو فصل جمعیت شاغل ۴۷۲ هزار نفر افزایش و جمعیت بیکار ۳۲۴ هزار نفر کاهش داشته است. با نگاهی به چگونگی افزایش جمعیت شاغل به تفکیک بخش‌ها مشاهده می‌شود که سهم جمعیت شاغل در بخش‌های صنعت و خدمات به میزان ۰٫۱ در صد و به ترتیب معادل ۱۵۶۴۴۳ نفر و ۲۴۸۴۱۲ نفر افزایش و از سوی دیگر جمعیت شاغل بخش کشاورزی هرچند با افزایش ۷۰ هزار نفری مواجه بوده است اما به میزان ۰٫۱ در صد کاهش یافته است.

جدول ۲- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر در پاییز ۱۳۹۸ و پاییز ۱۳۹۷ برحسب استان

استان	پاییز ۹۷	پاییز ۹۸	تغییر پاییز ۹۸ نسبت به پاییز ۹۷
کل کشور	۴۴,۵	۴۴,۳	-۰,۲
زنجان	۴۶,۱	۴۹,۹	۳,۸
هرمزگان	۴۳,۶	۴۷,۴	۳,۸
مازندران	۴۲,۹	۴۶,۱	۳,۲
البرز	۴۲,۹	۴۵,۶	۲,۷
همدان	۴۴,۵	۴۷,۰	۲,۵
چهارمحال وبختیاری	۴۱,۸	۴۴,۱	۲,۳
قم	۳۷,۷	۳۹,۵	۱,۸
اردبیل	۴۷,۳	۴۸,۵	۱,۲
آذربایجان شرقی	۴۴,۰	۴۴,۵	۰,۵
لرستان	۴۱,۰	۴۱,۴	۰,۴
کرمانشاه	۴۷,۰	۴۷,۴	۰,۴
کهگیلویه وبویراحمد	۴۰,۲	۴۰,۵	۰,۳
یزد	۴۵,۸	۴۶,۱	۰,۳
خراسان رضوی	۵۲,۱	۵۲,۴	۰,۳
بوشهر	۴۱,۶	۴۱,۵	-۰,۱
تهران	۴۲,۳	۴۱,۷	-۰,۶
سیستان و بلوچستان	۳۸,۱	۳۷,۵	-۰,۶
گلستان	۴۲,۹	۴۲,۲	-۰,۷
خوزستان	۴۴,۶	۴۳,۹	-۰,۷
آذربایجان غربی	۴۶,۲	۴۵,۲	-۱,۰
سمنان	۳۹,۸	۳۸,۸	-۱,۰
مرکزی	۳۸,۱	۳۷,۰	-۱,۱
ایلام	۳۹,۲	۳۷,۹	-۱,۳
قزوین	۴۶,۱	۴۴,۸	-۱,۳
فارس	۴۴,۱	۴۲,۶	-۱,۵
خراسان جنوبی	۴۷,۶	۴۶,۱	-۱,۵
کرمان	۴۳,۶	۴۱,۹	-۱,۷
خراسان شمالی	۵۰,۲	۴۸,۰	-۲,۲
کردستان	۴۸,۱	۴۵,۹	-۲,۲
اصفهان	۴۸,۸	۴۶,۱	-۲,۷
گیلان	۴۶,۲	۴۳,۱	-۳,۱

جدول ۳- نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر در پاییز ۱۳۹۸ و پاییز ۱۳۹۷ برحسب استان

استان	پاییز ۹۷	پاییز ۹۸	تغییر پاییز ۹۸ نسبت به پاییز ۹۷
کل کشور	۱۱,۸	۱۰,۶	-۱,۲
هرمزگان	۱۰,۳	۱۳,۵	۳,۲
مرکزی	۷,۱	۹,۱	۲,۰
اردبیل	۸,۸	۱۰,۶	۱,۸
زنجان	۷,۶	۹,۴	۱,۸
همدان	۷,۴	۸,۶	۱,۲
مازندران	۸,۸	۹,۸	۱,۰
کرمان	۱۰,۵	۱۱,۴	۰,۹
لرستان	۱۲,۹	۱۳,۸	۰,۹
سمنان	۶,۷	۷,۶	۰,۹
فارس	۸,۷	۹,۴	۰,۷
یزد	۱۲,۹	۱۳,۴	۰,۵
گیلان	۱۱,۴	۱۱,۸	۰,۴
آذربایجان شرقی	۱۱,۱	۱۱,۲	۰,۱
خوزستان	۱۴,۹	۱۴,۵	-۰,۴
چهارمحال و بختیاری	۱۷,۱	۱۶,۱	-۱,۰
قزوین	۱۱,۲	۱۰,۲	-۱,۰
گلستان	۱۰,۹	۹,۶	-۱,۳
قم	۱۱,۴	۱۰,۰	-۱,۴
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳,۱	۱۱,۷	-۱,۴
بوشهر	۱۱,۱	۹,۴	-۱,۷
کردستان	۱۴,۶	۱۲,۹	-۱,۷
خراسان شمالی	۱۰,۸	۸,۸	-۲,۰
کرمانشاه	۱۸,۴	۱۶,۳	-۲,۱
آذربایجان غربی	۱۳,۸	۱۱,۱	-۲,۷
ایلام	۱۰,۸	۸,۱	-۲,۷
خراسان رضوی	۹,۱	۶,۳	-۲,۸
خراسان جنوبی	۸,۴	۵,۴	-۳,۰
تهران	۱۲,۵	۹,۴	-۳,۱
اصفهان	۱۴,۱	۱۱,۰	-۳,۱
البرز	۱۶,۱	۱۳,۰	-۳,۱
سیستان و بلوچستان	۱۵,۷	۱۲,۱	-۳,۶

جدول ۴_ نسبت اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر در پاییز ۱۳۹۸ و پاییز ۱۳۹۷ برحسب استان

استان	پاییز ۹۷	پاییز ۹۸	تغییر پاییز ۹۸ نسبت به پاییز ۹۷
کل کشور	۳۹,۲	۳۹,۶	۰,۴
البرز	۳۶,۰	۳۹,۶	۳,۶
زنجان	۴۲,۶	۴۵,۲	۲,۶
مازندران	۳۹,۱	۴۱,۵	۲,۴
چهارمحال و بختیاری	۳۴,۷	۳۷,۰	۲,۳
قم	۳۳,۴	۳۵,۵	۲,۱
هرمزگان	۳۹,۱	۴۱,۰	۱,۹
خراسان رضوی	۴۷,۳	۴۹,۱	۱,۸
همدان	۴۱,۲	۴۳,۰	۱,۸
کرمانشاه	۳۸,۴	۳۹,۷	۱,۳
کهگیلویه و بویراحمد	۳۴,۹	۳۵,۸	۰,۹
سیستان و بلوچستان	۳۲,۱	۳۲,۹	۰,۸
تهران	۳۷,۰	۳۷,۸	۰,۸
بوشهر	۳۷,۰	۳۷,۵	۰,۵
آذربایجان شرقی	۳۹,۱	۳۹,۵	۰,۴
آذربایجان غربی	۳۹,۸	۴۰,۲	۰,۴
اردبیل	۴۳,۲	۴۳,۳	۰,۱
یزد	۳۹,۹	۳۹,۹	۰,۰
خراسان جنوبی	۴۳,۶	۴۳,۶	۰,۰
لرستان	۳۵,۷	۳۵,۷	۰,۰
گلستان	۳۸,۲	۳۸,۲	۰,۰
ایلام	۳۵,۰	۳۴,۸	-۰,۲
خوزستان	۳۸,۰	۳۷,۵	-۰,۵
قزوین	۴۱,۰	۴۰,۲	-۰,۸
اصفهان	۴۱,۹	۴۱,۱	-۰,۸
خراسان شمالی	۴۴,۷	۴۳,۸	-۰,۹
کردستان	۴۱,۱	۴۰,۰	-۱,۱
سمنان	۳۷,۱	۳۵,۸	-۱,۳
فارس	۴۰,۲	۳۸,۶	-۱,۶
مرکزی	۳۵,۴	۳۳,۶	-۱,۸
کرمان	۳۹,۰	۳۷,۱	-۱,۹
گیلان	۴۰,۹	۳۸,۰	-۲,۹

بررسی تغییرات شاغلین بر حسب رشته فعالیت‌های اقتصادی (ISIC)

به منظور درک بهتر تغییرات بازار کار در بازه‌ی زمانی پاییز ۱۳۹۷ تا پاییز ۱۳۹۸، تغییرات تعداد شاغلان به تفکیک رشته فعالیت‌های اقتصادی مورد بررسی قرار گرفت. این بررسی نشان می‌دهد که جمعیت شاغل کشور در پاییز امسال نسبت به پاییز سال گذشته به میزان ۲ درصد افزایش نسبی داشته است و بیش‌ترین میزان افزایش نسبی به ترتیب در گروه‌های فعالیت ساخت محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری، استخراج زغال سنگ و زغال قهوه‌ای و فعالیت‌های جمع‌آوری، تصفیه و دفع پسماند؛ بازیافت مواد رخ داده است. با نگاهی به میزان رشد شاغلین به تفکیک رشته فعالیت‌های اقتصادی برحسب استان‌ها ملاحظه می‌گردد بیش‌ترین میزان افزایش نسبی شاغلان مربوط به استان البرز و کم‌ترین مربوط به استان گیلان است. لذا در این قسمت استان‌هایی که از بیش‌ترین و کم‌ترین افزایش نسبی شاغلین برخوردار بوده‌اند براساس گروه‌های عمده فعالیت مورد بررسی قرار می‌گیرد.

استان البرز

استان البرز بالاترین میزان افزایش نسبی تعداد شاغلان را داشته است. گروه‌های عمده فعالیت‌هایی که بیش‌ترین میزان افزایش نسبی را داشته‌اند عبارتند از: تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی، تولید فلزات پایه، فعالیت‌های جمع‌آوری، تصفیه و دفع پسماند؛ بازیافت مواد، برنامه‌نویسی، مشاوره و فعالیت‌های مربوط به رایانه، سایر فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی، تولید محصولات کشاورزی و دامی، شکار و فعالیت‌های خدماتی وابسته، تولید مبلمان، فعالیت‌های خدمات مالی، بجز تامین وجوه بیمه و بازنشستگی، تولید پوشاک.

استان قم

استان قم از نظر رشد تعداد شاغلان، دومین استان کشور است. گروه‌های عمده فعالیت‌هایی که بالاترین میزان افزایش نسبی را در این استان داشته‌اند عبارتند از: فعالیت‌های خدمت‌رسانی به ساختمان‌ها و فضای سبز، تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات، تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی، جنگل‌داری و بریدن درختان، فعالیت‌های ورزشی، تفریحی و سرگرمی، تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر، فعالیت‌های جنبی خدمات مالی و فعالیت‌های بیمه.

استان گیلان

استان گیلان پایین‌ترین رشد تعداد شاغلان را در دوره‌ی زمانی مورد بررسی داشته است. فعالیت‌هایی که بیش‌ترین کاهش را در این استان داشته‌اند عبارتند از: فعالیت‌های انتشاراتی، تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی، تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر، تولید تجهیزات برقی، فعالیت‌های معماری و مهندسی، تحلیل و آزمایش فنی، فعالیت‌های سازمان‌های دارای عضو.

استان مرکزی

استان مرکزی پس از استان گیلان رشد پایین تعداد شاغلان را داراست. فعالیت‌هایی که در این استان و در دوره‌ی زمانی مورد بررسی بیش‌ترین کاهش را داشته‌اند به شرح زیر هستند: تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی، فعالیت‌های سازمان‌های دارای عضو، جنگل‌داری و بریدن درختان، تولید سایر مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر، مهندسی عمران، استخراج سایر معادن، فعالیت‌های خدمت‌رسانی به ساختمان‌ها و فضای سبز، تولید تجهیزات برقی.

استان‌های خراسان رضوی و خراسان جنوبی پایین‌ترین میزان نرخ بیکاری را در پاییز ۱۳۹۸ داشته‌اند. براین اساس این دو استان نیز از نظر رشته فعالیت‌های اقتصادی بررسی می‌شوند.

استان خراسان رضوی

در استان خراسان رضوی تعداد شاغلان در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به فصل مشابه سال ۱۳۹۷ رشد قابل ملاحظه‌ای داشته است. فعالیت‌هایی که بالاترین رشد تعداد شاغلان را در این بازه‌ی زمانی داشته‌اند عبارتند از: تعمیر و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات، تولید داروها و فرآورده‌های دارویی شیمیایی و گیاهی، استخراج سایر معادن، بیمه، بیمه اتکایی و تامین وجوه بازنشستگی بجز تامین اجتماعی اجباری، تولید فلزات پایه، تولید انواع آشامیدنی‌ها، فعالیت‌های مددکاری اجتماعی بدون تامین محل اقامت، مخابرات.

استان خراسان جنوبی

فعالیت‌هایی که بیش‌ترین افزایش تعداد شاغلان را در استان خراسان جنوبی در بازه‌ی زمانی مورد بررسی داشته‌اند شامل موارد زیر است: استخراج کانه‌های فلزی، فعالیت‌های جمع‌آوری، تصفیه و دفع پسماند؛ بازیافت مواد، تولید فرآورده‌های لاستیکی و پلاستیکی، فعالیت‌های خانوارها به عنوان کارفرمایان کارکنان خانگی، فعالیت‌های املاک و مستغلات، فعالیت‌های ورزشی، تفریحی و سرگرمی، فعالیت‌های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی‌ها، مهندسی عمران.

آمارهای جریان

مقایسه شاخص‌های بازار کار در زمان‌های مختلف، تغییرات بازار کار را در طی زمان نشان می‌دهد، اما به منظور آگاهی از جابجایی‌های داخل مقاطع و درک چگونگی فرایند اتفاقات درون بازار کار، بکارگیری آمارهای جریان می‌تواند در این راه کمک موثر و شایان توجهی باشد. امروزه این امر با توجه به استفاده از الگوی چرخشی در نمونه‌گیری طرح آمارگیری نیروی کار امکانپذیر است.

"آمارهای جریان نشان می‌دهد در طی یک دوره حرکت و جابجایی‌های بازار کار چگونه بوده است. که این امر از طریق ماتریس انتقال ممکن است. ماتریس انتقال، اطلاعات غنی برای تحلیل جریان‌های نیروی کار فراهم می‌کند زیرا جریان‌های خروجی و ورودی غیرفعال، شاغل و بیکار را تولید می‌نماید" (فلاح، جوادی ۱۳۹۳).

در این قسمت به بررسی ماتریس انتقال جریان‌های بازار کار در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به پاییز ۱۳۹۷ برای جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر پرداخته می‌شود. این ماتریس نشان می‌دهد چه بخشی از جمعیت به لحاظ بازار کاری شرایطشان ثابت مانده و چه بخشی تغییر کرده است:

– نتایج این بررسی نشان می‌دهد در این دو فصل بیش‌ترین جابجایی‌ها در آمارهای مذکور در جمعیت بیکار رخ داده است.

– همانگونه که ملاحظه می‌شود ۸۳,۱ درصد از جمعیت شاغل ۱۰ ساله و بیش‌تر پاییز ۱۳۹۷ در پاییز ۱۳۹۸ نیز همچنان شاغل مانده‌اند، ۳,۷ درصد بیکار و ۱۳,۰ درصد غیرفعال شده‌اند.

– درصد جمعیت بیکار ۱۰ ساله و بیش‌تر پاییز ۱۳۹۷ در پاییز ۱۳۹۸ گویای آنست که ۳۸,۵ درصد جمعیت مذکور همچنان بیکار مانده‌اند، ۳۵,۷ درصد شاغل و ۲۵,۷ درصد از بازار کار خارج و غیرفعال شده‌اند.

– شایان گفت است از کل جمعیت غیرفعال ۱۰ ساله و بیش‌تر پاییز ۱۳۹۷ در پاییز ۱۳۹۸ به میزان ۹,۶ درصد وارد بازار کار شده‌اند که از این میزان ۷,۶ درصد شاغل و ۲,۰ درصد بیکار شده‌اند و ۹۰,۳ درصد از جمعیت غیرفعال هم در طی فصول مورد بررسی تغییری در وضع فعالیت‌شان رخ نداده است.

ماتریس انتقال جریان‌های نیروی کار

پاییز ۱۳۹۷ به پاییز ۱۳۹۸

(جمعیت ۱۰ ساله و بیش‌تر)

پاییز ۱۳۹۸				پاییز ۱۳۹۷	
جمع	غیرفعال	بیکار	شاغل		
۱۰۰,۰	۱۳,۰	۳,۷	۸۳,۱		شاغل
۱۰۰,۰	۲۵,۷	۳۵,۷	۳۸,۵		بیکار
۱۰۰,۰	۹۰,۳	۲,۰	۷,۶	غیرفعال	

جمع بندی

ارزیابی نتایج جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر نشان می دهد که در دو فصل مورد بررسی جمعیت شاغل افزایش ۴۷۲ هزار نفری را تجربه کرده است و در مقابل جمعیت بیکار ۳۲۴ هزار نفر کاهش داشته است، از سوی دیگر جمعیت غیرفعال نیز در حدود ۵۲۰ هزار نفر افزایش یافته است. بیشترین میزان افزایش جمعیت شاغل به ترتیب در استان های البرز، قم و در مقابل بیشترین میزان کاهش جمعیت شاغل به ترتیب در استان های گیلان، مرکزی، رخ داده است. با نگاهی به شاخص های جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر ملاحظه می گردد که نرخ بیکاری کل کشور با کاهش ۱,۲ درصد مواجه شده است. بیشترین میزان افزایش نرخ بیکاری به ترتیب در استان های هرمزگان، مرکزی، اردبیل و زنجان و در مقابل بیشترین میزان کاهش به ترتیب در استان های سیستان و بلوچستان، البرز، اصفهان و تهران رخ داده است. بررسی ماتریس انتقال نیروی کار گویای آنست که بطور کلی در پاییز ۱۳۹۸ نسبت به پاییز ۱۳۹۷ حدود ۴۰ درصد از جمعیت ۱۰ ساله و بیش تر (۱۳ درصد از جمعیت شاغل و ۲۵,۷ درصد از جمعیت بیکار) از بازار کار خارج شده اند و در مقابل حدود ۱۰ درصد (۷,۶ درصد جمعیت شاغل و ۲,۰ درصد جمعیت بیکار) به بازار کار وارد شده اند.